

Ki Tiszá

Írta: Wagner Tamás

2014. február 09. vasárnap, 17:51 - Módosítás: 2014. február 15. szombat, 20:37

ב"ה

KI TISZÁ

2014. február 9 - 15

Mózes a Szináj hegyén

/ részlet a szarajevói Hagadából /

Ezen a héten a Ki Tiszá hetiszakaszt olvassák fel.

Fél sékelt fizetett be szent célra a Pusztai Szentély fenntartására minden 20. életévét betöltött férfiember. A gazdag sem többet, a szegény sem kevesebbet, így mindenki egyenlő jogú polgárnak érezhette magát a templomban. A pénz nem lehetett kevés, hiszen ez biztosította a szent szolgálatot és a szertartások működését. Mégis olyan összeg, amely a szegény ember számára is elérhető volt.

Talán azért kértek félpénzt, mert nincs tökéletesség a földön. Egész kenyér biztos nem létezik, néhány morzsa valószínűleg hiányzik minden vekniből. Hús gérát ért egy sékel, tehát a fél sékel 10 gérát - a tízes szám a Tízparancsolatra is utal.

A sekelszedés számolási mód is volt, hiszen 1-2-3 formában a csordát számolják, az embereket nem. Nehogy csapás érje őket, esetleg vereséget szenvedjenek a harcban. "Adja meg mindenki lelkének válságát".

A katonaköteles férfi a harcok során bizony még embert is ölhetett, akár védekezésből is, ez olyan cselekedet, ami még ha elkerülhetetlen is, az Örökkévalónak nem tetsző. Tehát előre kellett a bűnbocsánatra gondolni. A sékelek szombatja a négy nevezetes szombat közül az első, ezen tórai részt akkor is olvassák.

A tükörfényes rézmedencékben a papok a szent szolgálat előtt megmosták kezüket, lábukat, mert a tiszta kéz és a tiszta szív lehetett a feltétele annak, hogy a pap a szent helyre lépjen és ott másokért fohászkodjék.

A szertartáshoz szükséges illatszerek pontos receptjét az Avtinász család ismerte. Titokban is tartotta. A család hölgytagjai egyáltalán nem használtak piperecikket, illatszereket, nehogy az a vád érje őket, hogy a szent szolgálat illatszereiből vettek el. **"Nem elég tisztának lenni, annak is kell látszani"**.

Az Örökkévaló számon tartotta és néven nevezte Becálét, a mesterembert, Uri fiát, Hur unokáját. Nagypját agyontaposták, mert ellenállt az aranyborjú imádásánál. Unokája ezért kapta tudományát, bölcsességét, hozzáértését, hogy kigondoljon terveket, azokat megvalósítsa és másokat is tanítson. Isten szellemével töltötte el az Örökkévaló. Gyönyörű mondatok ezek, a művészi szinten alkotó fizikai munkásról. Máshol is hasonló hangnemben beszél a Tóra a bölcs emberekről, akik varrták a főpapi ruhákat, a bölcs asszonyokról, akik fonták-szőtték a Hajlékhoz, a sátorhoz szükséges szőnyeget, függönyöket.

Talán sehol nem kap a fizikai munka, a manuális alkotás olyan elismerést, mint a Tórában. A Bibliában Becálél és Oholiáv mellett Hirám, a rézműves, aki Salamon templomába alkotott maradandót, is halhatatlanná vált.

Váratlanul hangzik a felszólítás, amikor a pusztai Szentély munkálatairól esik szó, hogy a szombatot meg kell tartani. Tán azért, mert bármilyen fontos dolog is a Hajlék berendezéseinek készítése, építése, nem történhet szombaton. Innen származik a 39 alapmunka tilalma, amely lényegében 1500-nál is több tilalmat takar. A Szentélyben álló asztal ugyanis nemcsak azt jelenti, hogy a deszkákat nem lehet összeilleszteni, hanem a fát sem lehet elültetni, gondozni, kivágni, darabolni, kártolni, gyalulni szombaton. Azt a munkát, amelyet nem volt szabad végezni a Szentély alkotásának idején, azt nem tehetjük ma sem. Mert Áv hat nap alatt végez el minden munkát, de a hetedik napon nyugalom legyen, a szombat nyugalma. Szentség az Örökkévalónak, tegyük hozzá, pihenés az embernek.

Midőn befejezte Mózeshez intézett szavait az Örökkévaló, ujjával ráírta a bizonyosság két táblájára az ígéket és átadta Mózesnek, bízta, hogy siessen, mert "a kemény nyakú nép letért a helyes útról".

A nép elszámolta magát, negyven nap és negyven éjjel tartózkodott a Sináj hegyén Mózes, akit reggelre vártak, de mivel késett néhány percet, vagy órát, körülvették Áront, hogy készítsen bálványt, amely visszavezeti a népet a bizonytalanból a biztos rabságba. Aztán, hogy időt nyerjen, remélve, hogy Mózes időközben megérkezik, azt tanácsolta, a feleségektől, lányoktól hozzák el az aranyfüggőket, s abból készítenek majd bálványt. Áron gondolta, az asszonyok nem szívesen adják majd oda arany ékszereiket, egyesek szerint ez tévedés volt, mert az asszonyok ezúttal készségesnek bizonyultak, mások szerint az asszonyok és lányok valóban megtagadták az engedelmességet, de a férfiak az akkori egyiptomi szokás szerint fülfüggőt hordtak, és abból készült el az aranyborjú.

Látva a nép hűtlenségét, és hogy csak a levita törzs maradt hű, Mózes földhöz vágta méltatlanságtól hevülve a két kőtáblát, amely eltörött. Mások szerint Mózes sohasem ragadtatta el magát annyira, hogy az Örökkévaló ujjával írt táblát elhajítsa. Hanem a két kő könnyű volt, mint a pihe, mert az ígék tartották. Szinte lebegett Mózes kezében. De amikor szembesülnie kellett a bűnnel, az ígék elszálltak, maradt a két nehéz kő, amelyeket ember nem bírt el és így ejtette el Mózes a bizonyosság tábláját, amely aztán el is tört.

Mózes bocsánatért esdekelt és kérte, árulja el az Örökkévaló, milyen szempont szerint mér a Teremtő. Miért gazdag az egyik ember, a másik miért szegény. Beteg az egyik, egészséges a másik. Megtudjuk a Gondviselés 13 tulajdonságából, amely szerint az Örökkévaló irgalmas, türelmes, elnéző, megbocsátó, megőrzi kegyelmét ezrediziglen, teljes felmentést azonban nem ad. Bizonyos bűnöket számon kéri az ellene vétkezőktől, tehát akik nem térnek meg, hanem makacsul a bűn mellé szegődnek.

Mózes elul hó elsején ment fel másodszor a Hegyre és ott maradt az Örökkévaló mellett 40 nap és 40 éjszaka, kenyeret nem evett, vizet nem ivott. "És ragyogott Mózes arca, mikor lehozta a két kőtáblát" - a sugárzott, ragyogott szó héberül: karan. Mivel a magánhangzók pontozása későbbi találmány, kerennek is lehet olvasni, ami szarvat jelent. Középkori művészek, köztük Michelangelo is azért ábrázolta szarvszerű fénycsóvával Mózes fejét. Ragyogott Mózes arca, ahogyan miénk is ragyog, ahányszor a Tórát tanuljuk.

Ki Tiszá

Írta: Wagner Tamás

2014. február 09. vasárnap, 17:51 - Módosítás: 2014. február 15. szombat, 20:37

Deutsch Gábor

www.or-zse.hu